

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 ,,
za trikrat . . . . . 9 ,,
za več ko trikrat . . . . . 8 ,,

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Glas „Centra“ o vol. preosnovi.

Dr. Ebenhoch se je obrnil do dr. Hitzeja, znanega voditelja socialnopolitičnega delovanja nemških katoličanov, naj napiše za »Linzer Volksblatt« svojo sodbo o avstrijski volilni reformi. Dr. Hitze, poslanec centra v državni zbornici in eden najvplivnejših katoliških politikov nemških pravi v svojem odzivu, da nemški katoličani že 30 let zastopajo načelo splošne in enake volilne pravice za državni in za deželne zbornice in izkušajo na njegovi podlagi braniti koristi ljudstva, ter nadaljuje:

Res tudi splošna in enaka volilna pravica ni popoln ideal, a je enostavno načelo, lahko ga vsakdo pojmuje, odgovarja splošni vojaški dolžnosti in široke mase našega krščanskega ljudstva hrepene po njem in vidijo v njem svoj političen cilj. Tudi v Avstriji si bo to načelo naglo naredilo pot, in tem hitreje, ker se je vlada postavila na čelo temu gibanju. Smatral bi za jako usodno politiko, če bi se Vi ustavljali temu mogočnemu gibanju in hoteli biti bolj vladni kakor vlada sama. Takozvana »volilna pravica mas« bo uvedena ali z Vami ali pa zoper Vas, in »mase« Vam ne bi nikdar odpuštile, ako bi se Vi upirali tej njihovi zahtevi. Iz ljubezni do našega dobrega krščanskega kmeta, obrtnika in delavca morate — da rabim izrek blagopokojnega Windhorsta — smelo skočiti na bežečo lokomotivo in se peljati ž njo v deželo splošne in enake volilne pravice, namestu da se postavite lokomotivi na pot in se daste od nje povoziti. Nasprotniki splošne in enake volilne pravice v Vašem taboru naj se tolažijo z izrekom, ki je tudi naš »Centrum« ohranil v vseh bojih: »Tudi tako mora iti!«

Sistematični, krepki, stvarni pouk, agitacija in organizacija morejo nevarnost splošne in enake volilne pravice dobro paralizirati. Vsled naših kmečkih, obrtnih, delavskih in drugih društev, zlasti po zaslugi našega »Ljudskega društva« (520.000 članov) stoji masa naših volivcev zvesto na naši strani. Take mase znajo dobro upoštevati in ceniti varno, pošteno, pravično, s krščanskimi načeli navdahnjeno vsesplošno in socialno politiko in znajo razločevati poštene, ž njimi somisleče politike od onih, ki se laskajo le strastem in samo nase mislijo.

Se enkrat ponavljam svoje iskreno prepri-

čanje: Podpirajte vlado v njenem poizkusu, da uredi razmere na tem temelju, vsi z zedinjeno silo. Kot oddaljen, s strahom za bodočnost Avstrije napolnjen opazovalec menim, da nimate časa odveč in da bi jako malo pridobili, ako bi se še danes spuščali v dalekosežna filozofična in državnopravna razmotrivanja, kateri od raznih volilnih sistemov je najboljši.

Tako dr. Hitze, duša katoliške organizacije na Nemškem. Naj ta objektivni glas izkušenega politika pojasni pojme onim, ki tavajo v dvomih!

VOLILNA REFORMA.

Odsek za volilno reformo je včeraj rešil §§ 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, ki določajo postopanje pri volitvah. Dalje so rešeni §§ 34 in 35, ki se pečajo s proporcionalno volitvijo v Galiciji. Odsek je pričel razpravljati o § 36, ožje volitve, a debate o tem včeraj ni končal. Danes ob 10. uri dopoldne je zopet seja.

Nemški poslanci iz Češke so imeli danes posvetovanje. Sprejeli so razdelitev okrožij za nemške okraje na Češkem z nekaterimi malimi izpremembami.

POSLANCI V PULJU.

V Pulju pričakujejo obiska avstrijskih državnih poslancev. Ogledati si hočejo pomorske posadke in brodovje. V ta namen jim je na razpolago jahta »Lakroma«. Temu posetu pripisujejo veliko važnost, ker je v zvezi z novimi posojili, ki bodo predložena zbornici za potrebe mornarice.

ČEHI ZA SVOJO ZASTAVO.

Iz Moravske Ostrave poročajo, da je sklenil občinski svet v Tišnovici ob cesarskih praznikih ne več razobešati cesarske črnomurane zastave, ampak češko belo-rdečo zastavo.

DELEGACIJE

bodo sklicane na dne 25. novembra. Zborovanja bodo trajala štiri tedne in se končala pred početkom božičnih počitnic.

ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV ČESKEGA KRŠČANSKEGA DELAVSTVA.

je sklicala v Prago velik javen shod, na katerem se je razpravljalo o razmerju med delavcem in delodajalcem, o delavskem vprašanju in združevanju in o stališču žene v strokovni organizaciji. Kardinal Skrbenský, ki je bil vsled birme zadržan priti na shod, je v ljubeznivem pismu pozdravil krščansko delavsko strokovno organizacijo.

STARZYNSKEGA RESOLUCIJA SPREJETA.

Pododsek odseka za volilno reformo je sprejel Starzynskega resolucije in resolucijo

poslanca Tollingerja, naj vlada vse deželne odbore vpraša o njihovih željah glede omejitve kompetence deželne in državnega zbora. Proti so glasovali samo poslanci Vogler, Kienmann in Herold. Sajfertov predlog je bil odklonjen.

POLJSKI KLUB ZA PLURALITETNO VOLILNO PRAVICO.

Poljski klub je sklenil v svoji včerajšnji seji z 31 proti 8 glasovi, da bo glasoval za uvedbo pluralitetne volilne pravice.

DREYFUSOVA AFERA.

Društvo »Action Française« je vse pariške vogale polepilo s plakati, na katerih se dolži kasacijski dvor, da je zakon prelomil, da je osvobodil juda Dreyfusa. Dreyfusa imenuje izdajavca ter ga poziva, naj toži, da se vsa afera začne še enkrat preiskovati.

SHOD ITALIJANSKIH KATOLIČANOV.

Italijanski katoličani, ki so zvesti cerkvenim navodilom, se dele na tri stranke: Mladi, ki so združeni v »Lega democratica nazionala«, so za krepko samostojno postopanje v socialnih in političnih vprašanjih. Srednjo pot gre milanska organizacija, ki vidi svoj vzor v nemškem centru in združuje res delavne, trezno misleče može visokih talentov, tretja je pa konservativna stranka, ki se boji vsega novega in hoče, da bi vse vodil in ukrepal edino le papež, oziroma njegov kancelar. Ta nima nobene zaslombe v ljudstvu. Na kat. shodu v Magenti, ki se ga je udeležilo 12.000 zborovcev s kardinalom Ferrarjem na čelu, sta zdaj prvi dve struji skupaj nastopili in razvili svoj program. V imenu milancev je govoril odvetnik Meda, vrhovni urednik lista »Osservatore cattolico«, v imenu »Legge« Cameroni, prvi katoliški kandidat, ki je bil dne 6. oktobra 1904 izvoljen v italijanski državni zbor. Cameroni je zlasti slavil papeža Pija X., da je opustil geslo »non expedit«, ki je doslej vezalo katoličane in jih sililo k brezdjelju. Navzočnost milanskega kardinala Ferrarja, ki je jako popularen in vživa vse zaupanje papeževo, je dala temu katoliškemu shodu še večji pomen.

NEMŠKI CESAR POTUJE NA ANGLEŠKO?

Če ne pride kaj posebnega vmes, obišče prihodnje pomlad nemški cesar angleškega kralja in mu tako vrne letošnji obisk.

VOJNE ODREDBE V TURCIJI.

Vojaško poveljništvo tretjega zbora (Solun) je na zapoved vojnega ministrstva pripravilo za vsak slučaj na odhod 5. nizamsko divizijo in 10. rediško rezervno divizijo. Za pojačanje se prikloni vsaki po en polk iz Gengala in Perlepa. Istotako je pripravljena za vse slučaje 9. nizamska divizija v Serecu. Za pojačanje nizamske konjenice so odrejene tri

eskadroni 15. polka solunske konjenice. Glavno bivališče obeh prvih divizij je Istip. V Seres je dospelo iz Carigrada po pošti 6 strojnih pušk, ki naj bi služile v obrambo nekaterih prehodov. Zlasti na strateški cesti Demir-Hinar-Džumaja-Vala. Leseni most te ceste so Bolgari nedavno zažgali in zato je cestni prometčasno pretrgan.

ITALIJA PROTI IZSELJEVANJU.

Italijanska vlada se trudi, da bi preprečila preobilo izseljevanje v inozemstvo. V ta namen je že osnovala poseben zavod, ki naj bi posredoval izseljevanje med italijanskimi deželami samimi.

REVOLUCIONARNO GIBANJE NA RUSKIH VISOKIH ŠOLAH.

Na visokih in drugih šolah je opaziti izvanredno politično agitacijo. V Kazanu so gimnazije in realke zaprte. V Moskvi zahtevajo dijaki, da se odpro visoke šole. Tako mislijo dobiti središče za politično propagando. Po vseh policijski nepristopnih aulah razširjajo revolucionarne listine. V Dorpatu bojkotirajo Nemce in podpirajo revolucionarne Lete in Este.

KMEČKI NEMIRI.

Moskovski listi pišejo o kmečkih nemirih. V Viatki je izbruhnil kmečki upor, ko so pregledovali rezervistom listine. V okraju Malmiš je razširjen že po 70 vaseh. Tja poslani justični uradniki so se brez vspeha vrnili. O uradnih osebah teh krajev ni nobene vesti. Boje se za njihovo življenje.

NEMIRI NA KAVKAZU.

V Baku je hotela četa policajev s častnikom na čelu razgnati v neki kavarni shod anarhistov. Prišlo je do spopada in streljanja. Eden je bil ubit in več ranjenih. Nekaj anarhistov so prijeli, drugi so srečno ušli. Policija je obstreljavala nato neke hiše, od koder je padlo par strelcov. Kasneje so prijeli v obližju mesta več anarhistov, ki so se svoj čas odtegnili aretaciji.

NA RUSKEM PRETE UPORI.

V Sebastopolu prete novi upori. Zastopniki tujih vlasti v Sevastopolu so bili opozorjeni, naj se primerno zavarujejo, ker so jih revolucionarni komiteji obsodili v smrt, da bi prisilili tako tuje države k posredovanju.

NOVI ATENTATI V RUSIJI.

Helsingfors. Pred hišo generalnega državnega namestnika Albrehta je eksplodirala okoli polnoči 26. t. m. bomba. Albreht je bil slučajno odsoten. Hiša je hudo poškodovana. Storiec je ušel.

Peterburg. V Jekaterinoslavu so umorili ravnatelja brianske tovarne Ivanova. Njegovega pomočnika so ranili.

LISTEK.

Sotera.

Povest, spisana po poročilih mučencev. Anton de Vaal, poslov. Lavričev. (Dalej.)

Slednjič sta dospela oba popotnika do cilja; šepavi krene po stezi, ki se je odcepila od apijske ceste, zleze s spremljevalcem skozi neko vrtno ograjo, in tako sta prišla do vhoda v votlino; vhod je bil med dvema drevosoma popolnoma skrit in z grmovjem porasel.

Fosor, ki je tamkaj stražil, pogleda šepca vprašaje, ko zagleda njegovega neznanega tovariša; toda Krispin opomni s smehljajem:

»Smeš biti brez skrbi; to je »dober prijatelj«, ki ga priporočam tvojemu posebnemu varstvu. Pomisli, on je vsled posebne pobožnosti prišel šele včeraj zvečer iz Ancija semkaj.«

Kristjani so se imenovali med seboj »bratje«; kako bi mogel Ambrozij slutiti, da so rabili oni v znak preteče nevarnosti gotova znamenja in besede, in da je »dober prijatelj« ravno nasprotno pomenilo?

V isti dobrodušnosti nadaljuje Krispin:

»Ker sem jaz truden, ga pelji ti po najkrajši poti po lestvici k zboru bratov; medtem bom jaz tukaj stražil mesto tebe.«

Ko fosor prižiga bakljo, je opazoval Ambrozij obraze obeh mož. Našel je nekaj v njihovih potezah, kar ga je vznemirjalo; toda predno se je mogel o tem natančno prepričati, je že korakal fosor v temne hodnike Arenarija in moral se je podvizati, da mu sledi.

Ko bi le še enkrat pogledal šepavega Krispina, kateri je s smehom za njim pogledaval, tedaj bi gotovo ne napravil nobenega koraka več dalje.

»Dobra Sotera, ta angeli, je, katero hočeš ti ugonobiti!« si misli Krispin sam pri sebi. »Posvaril jo bodem, naj se posebno pazi pred teboj! — Jaz bi že temu volku s fosorjevo pomočjo pokazal, da bi štirinajst dni ne mogel rabiti kosti svojega rojstva.«

Pa Krispin izprevidi, da to ne gre, in se pomiri z mislijo, da bo moral vohun več kot eno uro okrog bloditi, predno bo našel izhod. Do tedaj se bodo kristjani že v mesto povrnili in s tem bo nesrečnežev načrt za danes prekrižan.

Za svojim vodnikom, ki je svetil z bakljo, prehodi Ambrozij najprvo nekoliko hodnikov v Arenariju; nato lezeta oba po ozkih stopnicah navzdol na pokopališče.

Po oni lestvi, o kateri je govoril Krispin, se pride v gornje nadstropje Koemeterija; verniki pa so bili zbrani v drugem nadstropju, ki je bilo pod tem.

Kmalu prideta do lestvice, ki je bila zelo

ozka, in ko je Ambrozij za fosorjem stopil napol, vzklikne nehote:

»Pri Jupitru!«, kako je slaba ta lestva!

Kristijan, ki prisega pri bogovih! Tedaj je bil fosor popolnoma prepričan o nameri svojega spremljevalca.

Tako sta v gornjem nadstropju Ksemeterija; Ambrozij prižge svečo, ki jo je prinesel s seboj in gre dalje po ozkem in nizkem hodniku. Na obeh straneh so se vrstili grobovi umrlih kristijanov, tu leži kak odrasel, zraven njega zopet kdo drugi, nad njim je pokopan kak otrok, in to se vrsti dalje in dalje. Sivi kamen, ki je pokrival grobove, so tuintam krasile različne podobe in napis. Semtertja se odcepi od glavnega hodnika kak stranski in se razgubi, — kdo bi mogel reči, kako daleč? — v neprodno temo.

Ko gre tako Ambrozij za fosorjem, je slednji vedno pospeševal svoje korake; vsled skrivne slutnje si je zapomnil Ambrozij posamezne napise in sličice na mramornatih ploščah grobov. Ko se je zavila pot v novo smer, si napravi v naglici na oglih nekaka znamenja.

Slednjič zasliši v daliavi petje: skrivnostno potovanje bo kmalu končano.

Toda naenkrat zamahne fosor svojo bakljo na desno in levo proti stenam ozkega hodnika, da so odletavale iskre semintja; — potem

*) Najvišji bog poganov.

vidi Ambrozij, da je padla baklja v neki prepadi, — in predno si je mogel domisliti, kaj bi to pomenilo, že vodnik izgine.

Vietnik je potreboval nekaj trenutkov, da se zavé svojega položaja. Potem izusti grobo kletev nad lopovom, kateri ga je na tako zvit način prekanil. Toda sedaj ni smel premišljati nič drugega, kakor kako najde zopet izhod.

Držeč svečo v rokah, se obrne Ambrozij, tedaj pa ga nenadoma ustavi petje, katero je donelo iz prepada. Ambrozij se približa odprtini: tukaj notri, nekoliko sežnjev globoko, na tleh je gorela še baklja, katero je fosor proč zagnal. S svojim rdečim svitom je razsvetljevala spodaj grobne kamne; tam se je moralo nahajati drugo, nižje nadstopje pokopališča.

Petie se je razlegalo skoro iz bližine, na navaden, resen in vzvišen način; prepevala sta, menjaje se, dva kora.

Ambrozij se prikloni nad odprtino in prisluškuje; razločno je razumel besede:

Adstiterunt reges terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum eius. Vstali so kralji zemlje in prvaki so se združili nasproti Gospodu in njegovemu Maziljencu... Qui habitat in coelis, irridebit eos et Dominus subsannabit eos. Kateri stanuje v nebesih se jim smeje in Gospod jih zaničuje... Dabo tibi gentes haereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae.

OSKODOVANC NA RUSKEM NE DOBE ODSKODNINE.

Finančno ministrstvo je odbilo prošnje za odškodnino vseh tistih angleških in nemških tvrdk, ki so bile v decembrskih nemirih oškodovane za 1,650.000 rubljev. Tvrdke so se obrnile na odposlanstva, ki naj bi zadevo diplomatičnim putem uredile.

SHOD KADETOV.

Peterburg. Shod kadetske stranke se bo vršil dne 6. oktobra kot privatno zborovanje. Nad 15 sodišč neumorno deluje in obsoja dan za dnem ljudi na smrt.

NAPAD NA GODBO.

Peterburg. Ko se je vračala v Varšavi godba grohovskega polka od nekega pogreba, je nekdo pričel nanjo streljati. Pri tem je bil zadet neki mesar in na mestu usmrčen. Storilec je utekel.

Sorska afera pred sodiščem.

(Konec.)

Pričo Rudolf hočejo zapriseči.

Predsednik: Ali ste bili že kaznovani?

Priča: Ja, enkrat radi tepeža.

Predsednik: Zaradi krive prisega ne?

Priča: Ne!

Prižgejo sveče.

Drž. pravnik: Konstatiram, da je ta priča bil že kaznovan tudi radi — goliufije in radi tega dobil 13 mesecev.

Predsednik: Zakaj ste to zamolčali?

Priča: Ja, od tega je že davno. Sem že čisto na to pozabil.

Predsednik: Tak madež še vedno ostane.

Priča pove samo znane reči.

Drž. pravnik: Ali ste videli, da se je Luštrek lovil po zraku.

Priča: Nič ni mahal.

Drž. pravnik: Pa je, ker sam Luštrek pripozna: To pokaže, kako resnicoljuben mož ste vi.

Franca Šusteršiča pozabijo — zapriseči.

Ta priča je slišal glavarja zatrjevati, da je dobil ukaz župnika s seboj vzeti.

Predsednik: To pa že ne bo res.

Priča: Pa je res, pa je res.

Predsednik: Kaj ste pa nato vi naredili.

Priča: Povedal sem to drugim Soranom.

Predsednik: Kaj pa so ti na to rekli.

Priča: Je, mirni so bili.

Predsednik: Ali so orožniki rekli: Odstranite se.

Priča: Nič niso rekli. Tudi glavar ni ničesar pozival, saj so bili tudi ljudje mirni. Zakaj bi pa tudi mirili, če so bili mirni, zatrjuje priča.

Priča je videl dvakrat suniti v Luštreka.

Ker današnje priče trdijo, da ni Bukovec mahal z rokami, orožniki pojasnijo, da je Bukovec mahal že prej po orožnikih, še predno so ga podrli na tla. Takrat tudi ni bilo troje orožnikov navzočih, ampak samo dva. Zaslišanje se s tem konča.

Konstatira se, da so obtoženci že večinoma bili kaznovani radi malih prestopkov.

Popoldanska razprava in sodba.

Predsednik vpraša pri tej razpravi najprvo navzočega župana Svovljšaka, če je res, da so po teh dogodkih krožila po vasi razna pretižna pisma.

Priča Svovljšak temu pritrdi. On sam je dobil tako pismo in njegova žena pa tudi enega.

Priča orožnik Mack še pove, da piscev teh grozljivih pisem vzlic vsemu poizvedovanju niso mogli poizvedeti.

S tem je bilo dokazovanje končano. Prično se govori zastopnikov državnega pravdnštva in obtožencev. Prvi kratko in stvarno vtemeljuje obtožnico. Ni dvoma, da se je napovedala aretacija in da so orožniki službeno postopali, vzlic nasprotnim izpovedbam razbremenilnih prič, katerim očita, da so vsaj ne-

vede poročali objektivno neresnično. Je-li kriv obtoženi Kavčič hujškanja, to prepušča pa razsodnosti sodnega dvora.

Po tem govoru namestnika državnega pravdnštva, prosijo obtoženci, da naj jih sodni dvor oprosti, ker se čutijo nekrivim; vrhu tega so morali radi teh dogodkov že več kot preveč prestati. Zagovornik obtožencev zavrača glavno krivdo na okrajnega glavarja pl. Chrona, ki se je na nekorekten način vmešaval v cerkvene zadeve. (Krivde na župniku Brcetu, ki se je skrival za dvakrat zaklenjenimi vrati, ni našel, čeprav bi ta lahko z par pomirjevalnimi besedami cel položaj bistveno spremenil in obvaroval Sorane nepremišljenih korakov, katerih se sedaj sami kesajo.)

Potem dalje časa nemoteno kritizira pričanje in postopanje vdeležnih orožnikov na podlagi dejstev — ki so se vršila Bog ve že kje in kedaj, dokler ga predsednik opetovano ne pozove, da se naj drži stvari že iz interesov obtožencev, drugače mu odvzame pravico govora.

Nato navaja zagovornik dokaze, da se Luštrek ni pri napovedani aretaciji siloma uprl, ampak da se je lovil po zraku.

Ravno tako tudi Vencelj in Marija Bukovec nista rabila sile, ampak sta le rotila s solzami, da se naj prizanese bratu, ker se bo i ta umiril. Dokaze proti Peterlu in Kavčiču pa imenuje naravnost nevtemeljene.

Po zagovoru se poda sodni dvor v posvetovalnico. Po enournem posvetovanju naznani predsednik sledečo obsodbo: Luštrek in France Bukovec sta kriva hudodelstva javne nasilnosti po § 81, za kar dobi prvi 3 mesece drugi 10 mesecev z jednim trdim ležiščem in postom na 14 dni. Vencelj in Marija Bukovec sta kriva samo prestopka po § 314, za kar dobi prvi 3, Marija pa dva dni zapora. Kavčič in Peternel se oproščata. Zagovornik vložil v imenu obsojenih pritožbo ničnosti. S tem je končano prvo poglavje sorske afe. Slišali smo, da se je proti Fran Šusteršiču naredila ovadba radi krivega pričanja.

Dnevne novice.

+ Cesarjevo zdravje. Sotrudnik lista

»Magyar Nemzet« je govoril s cesarjevim zdravnikom dr. Kerzлом, ki se je izrazil o cesarjevem zdravju: »To, da cesar ne zapušča kakor običajno svojega stanovanja, ki ga že kurijo, ni nič posebnega. Jaz nimam z njegovim zdravjem mnogo posla, ker je vse v redu. To trdim tem lažje, ker mi vladar pove tudi vse malenkosti. Ko se javim vsako jutro v njegovi poslovni sobi, pravi cesar: »Nič novega, nič mi ne manjka.« Pred leti je cesar zbolel na boleznii ishias in od takrat ostaja doma, kadar se nenadoma izpremeni vreme in zlasti v jeseni. To je tudi vzrok, da je opustil zdaj svoje jutranje izprehode. Cesar opravlja svoje posle neoslabljen in z velikim veseljem dalje brez sledu o kaki nervoznosti. Dne 26. t. m. je prišel že ob pol 5. v grajsko kapelo in je sedel že ob 7. uri zjutraj za svojo pisalno mizo. Zjutraj istega dne je sprejel poleg prestolonaslednika tudi fzm. Bolfrasa in vojnega ministra pl. Pietreicha. Včeraj je sprejel šefa generalnega štaba grofa Becka. Splošnih avdienc po mojem mnenju sedaj ne bo delil. Tudi se ne bo vdeležil odkritja deutschmeisterskega spomenika, ker ni za to razpoložen. Nekteri mislijo, da je vzrok temu tudi, vladarjevo potovanje na jug. A o tem ne vem jaz ničesar. Pooblaščiujem vas, da vesti o cesarjevi boleznii dementirate.«

+ Prestolonaslednik in hrvaški jezik.

Listi poročajo, da se nadvojvoda Fran Ferdinand, bodoči cesar in kralj, uči hrvaški jezik in da se jako zanima za vsa vprašanja južnih Slovanov ter da ima mnogo hrvaških sodelovalcev pri svojem vojaškem in mornariškem delovanju.

+ K tržaškemu shodu se nam piše iz Trsta: Kam je politika »Edinosti« prignala svoje tržaške somišljenike, je jasno pokazal zadnji shod tega političnega društva. Za to kar so tam sklenili ni nam dosti mar, ker tržaški advokati in znani spiritus agens tiskarne »Edinosti« niso kompetentni v stvari, za katero so se šele sedaj zavzeli, ko so poslanci S. L. S. in primorski poslanci sami že zdavna zvršili svoje delo. Značilen je le ton, ki je vladal na tem shodu in ki mnogo več pove, kot sladke besede našega bourgeois dr. Otokarja Rybača. Najprej je to slabo vplivalo, da so gospodje sklicali shod nekako pod moralnim pritiskom klike, ki je cele mesece priganjala obmejne Slovence, naj obsojajo posl. S. L. S. in celo vol. preosnovo. Dan pred shodom je »Edinost« v nekem dopisu psovala dr. Šusteršiča, »ki se še vedno poteguje za volilno reformo« in hotela spraviti njegovo politiko v nesoglasje z narodno voljo, ki baje noče take reforme. Ti gospodje ki primorskim Slovencem dan na dan brezpogojno sugerirajo v »Edinosti« svojo nezmotljivo politiko, naj bi bili preje na edino kompetentnem mestu in na edino pravi način povedali svojim lastnim poslancem, kakšno preosnovo »en detail« si oni želijo in kako se jim njena izveditev zdi mogoča. Habent suos episcopos! Na Dunaju sedijo njihovi poslanci, ki jim morajo težnje primorskih Slovanov biti

dobro znane. Ni torej čuda, da od tega shoda ni bilo pričakovati nobene objektivne samostojne sodbe, nobene politične razsodnosti in takta. Grafenauer in koroški mandat so bili le gola pretveza, da so se znesli nad poslanci S. L. S. in nad »kranjskimi farji«, ki so tržaški inteligenci in napol narodnemu napol socijalističnem mobu že od nekaj trn v peti. Shod se je vršil kot vsi shodi političnega društva »Edinosti«. Govoril, sklepal in ogorčeval se je dr. Rybač, isto je ponavljal njegov alter ego Mandič, ljudje so pa pritrdjevali in kimali. Kajti, kaj ni vse tem »Edlnjašem« prav! Danes so zavzeti za politično, jutri za kulturno edinstvo z Rusi; sedaj za Karagjorgjevića, za katoliškega Strossmayerja, drugič za popa Milaša v Zadru. Kar pa je naše somišljenike skoroda iznenadilo je bil to pot Rybačev govor. Vprvič se je naravnost brez povoda zaletel v klerus, v »rimsko politiko« in modroval o »veri« in zato je on za vse surovosti, za ves fakinski ton ki je vladal na tem shodu in spremljal njegov govor, ne da bi ga bil zavrnil, popolnoma od kraja do konca odgovoren! Radovedni smo le, ako bo prevzel ta sladki in gentlemanski advokat, ki se nikoli nobenemu ni hotel zameriti, to odgovornost nase! Volilna preosnova nima z Naglom prav nič opraviti, z Rimom pa še celo nič! In v kakšni zvezi je »Šusteršičev načrt« s tisto frazo o »veri«, ki jo rešujejo Slovani, ki pa ne rešuje Slovanov«, s to frazo, ki čisto označuje dr. Otokarja Rybača, efektnega govornika, pa nekoliko zmedenega misleca? No, za kulisami se več izve, tudi dr. Rybač ni bil dovolj diplomatičen. Ves njegov govor je bil v prvi vrsti, po tonu pa je posebno naperjen proti katoliškemu gibanju v Trstu, ki bi ga gospod doktor tako rad suvereno ignoriral, pa ga ne more. V drugi vrsti je dal doktor duška tistemu sovraštvu, ki napolnjuje tržaške Slovence, ki so hodili v šolo k »Edinosti«, do »Kranjcev«. To je cela psihologija shoda. Nikdo ni protestiral proti nečuvnemu psovanju cele stranke na Kranjskem, ki je v enem tednu za primorske Slovence storila več, kakor vsi njihovi advokati in koncipijenti v celih dvajsetih letih, v katerih jim niti ene šole niso priborili. Resolucije tega shoda so efemerne pomena, razpor pa, ki so ga tu zborovavci s takimi sirovimi psovkami brez povoda proglasili, bo trajen. Komu v škodo, bomo videli!

+ Sora — Knežak — Goče. Izid sorske pravde prinašamo v poročilu izpred sodišča. Obsojenci so bili zapeljani in nikdar nismo gojili želje, da bi bili hudo kaznovani. Vendar pa moramo opozoriti na druge pravde, ko so bili sojeni klerikalci. V Knežaku so bili izzvani obtoženci po nadučitelju Česniku in za malenkosten prepir jim je prisodilo sodišče ječe v skupni vsoti 57 mesecev. V Gočah je bil duhovnik Ferjančič obsojen na ječo po velikanski pravdi, češ, da je hujškal k pretepu, pri katerem niti navzoč ni bil in direktno priče nobenih hujškajočih besed niso slišale. V Sori pa je učitelj Germek ljudi povabil, da se naj upro oblasti in vsled tega so se upri okrajnemu glavarju in orožnikom, Brce se je zaklenil v šolo in ni pustil glavarja noter. Vprašamo državnega pravdnika dr. Trenza, zakaj se je v goški aferi drugače postopalo, kakor v sorski? Vprašamo ga, ali je državno pravdnštvo v Ljubljani ekspozitura liberalne stranke? **Mi dolžimo državno pravdnštvo naravnost političnega strankarstva in zahtevamo, da naši državni poslanci v tem oziru store potrebne korake!**

+ Kolobocija nad kolobocijo. Liberalci skrbe sami sebi za blamažo in se trudijo, da pride njihova stranka čisto ob kredit. Kakor znano, je »Slov. Narod« prošli petek priobčil komuniké narodno-naprednega izvrševalnega odbora, s katerim se naroča dr. Tavčarju, da naj začne obstrukcijo volilne reforme, **ako se mu pridružita dr. Šusteršič in dr. Ploj.** V soboto je popravljaj, da je bil ta komuniké napačno stiliziran in da je izvrševalni odbor naročil dr. Tavčarju, **naj začne brezpogojno obstrukcijo.** Včerajšnji »Narod« pa trdi, da niti prvo niti drugo ni res, ampak da je izvrševalni odbor dal dr. Tavčarju »neomejeno pooblastilo, da stori vse, kar mu je mogoče, in da se posluži, ako se mu zdi potrebno, tudi obstrukcije«. Protislovje teh treh »stilizacij« je jasno, saj je vsaka bistveno drugačna in se med seboj izključujejo. In o vseh treh pravi »Narod«, da so bile soglasno sklenjene. Ali je svet že videl kdaj kaj podobnega, da glasilo stranke ne ve, kaj je sklenil njen izvrševalni odbor? Ali je mogoče, da list svojo stranko tako kompromitira? Ta kolobocija je pa razumljiva, če povemo resnico, da izvrševalni odbor narodno-napredne stranke sploh ničesar sklenil ni, in da je vse, kar »Narod« o tem piše, samo švindel in humbug. Res so sklicevali liberalci že pred kakimi štirinajstimi dnevi nekaj shod ljubljanskih za-

upnikov, a to sklicevanje je ostalo brez rezultata. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke pa sploh niti ne obstoji ne, kajti mnogo izvoljenih odbornikov izvolitve niti sprejelo ni in se niso nikdar posvetovali, načelnik izvrševalnega odbora Hribar pa je odstopil takoj po izvolitvi in izstopil celo iz narodno-napredne stranke, ker neče nositi odgovornosti za blamaže dr. Tavčarja in »Slovenskega Naroda«. Hribar stoji čisto na mla-dočeškem stališču in je prijatelj volilne reforme, ker pričakuje od nje, da pridejo Slovani v državnem zboru do večine. To obče-slovensko stališče Hribarjevo je naravnost nasprotno neslovenski politiki dr. Tavčarjevi, zato Hribarju res ni preostalo drugega, nego da je stranko zapustil in da se toliko časa ne zmeni zanjo, dokler tira ta tako nesrečno vrotislovensko politiko, ki ji mora med Slovani sploh vzeti ves ugled. V tem oziru ima Hribar veliko širši pogled, nego kratkovidni, le po dnevnih novicah hipnotizirani Tavčarjevi pristaši.

+ Birma. Prevzvišeni gospod knezoškof se je vrnil v torek z vizitacije in birmovanja v dekaniji semiški. — Birmancev je bilo v posameznih župnijah: Adlešiči 124; Črnomelj 342, Dragatuš 160, Metlika 403, Planina 40, Podzemelj 272, Preloka 72, Radovica 90, Semič 312, Suhor 146, Vinica 239, Vrh pri Vinici 30.

+ Slovenski župani, varuhi in gojitelji slovenskega jezika! »Domovina« piše: Državna poštna uprava namerava odpraviti doseganje poštno vožnjo s konji ter uvesti mesto nje vožnjo z avtomobili. Avtomobili vozijo po navadnih cestah s hitrostjo železniških vlakov ter bodo tako urejeni, da bodo v njih prostora za 10 do 12 oseb. Iz tega je razvidno, da bodo pošte z avtomobili takorekoč nadomestovale za osebe železnice ter ljudstvu mnogo več koristile, nego dosedanje vozne pošte s konji. Edina zapreka bode avtomobilom, vsaj nekaj časa, plašljivost konj, a ta se da z ozirom na to, da bodo vozili avtomobili ob določeni uri, znatno omejiti, osobito, če se bodo dalo avtomobilu o pravem času primerno znamenje, naj vstavi. Na dosedanjih poštnih vozovih so bili iz večine napisani samo nemški, in če so bili dvojezični, so djali slovenščino na drugo mesto in še tu z manjšimi črkami, kakor da smo mi manj vredni narod. Sedaj je čas, da občine zahtevajo, naj dajo na avtomobile povsod brez izjeme le slovenske napise. Ker vabijo politične oblasti župane, naj se o vožnji pošte z avtomobili izjavijo, se jim ponuja najlepša prilika staviti vladi odločni in nepreklicljivi pogoj, da dovoli občina vožnjo z avtomobilom v njenih mejah le tedaj, če bodo napisali na njih samoslovenski. Le v mešanih okrajih, n. pr. v Cmureškem in Mahrenberškem okraju naj se na nje denejo dvojezični napis z enako velikimi črkami in sicer slovenščino na prvem ter nemščino na drugem mestu. Ta zahteva pa se mora v dotični zapisnik tudi zapisati, drugače nima nobene veljave. Ne zamudite te lepe priložnosti, pokažite, da se Slovenci po Vas zavedamo svoje narodnosti. Vi imate moč v svojih rokah, uporabite jo na korist in čast svojega naroda. **Ne zanašajte se na državne poslance, ki nimajo v ti zadevi zaslonbe, če se Vi ne oglasite.** V okrajih, kjer so se župani o vožnji pošte z avtomobili že izjavili ter so morebiti na sramoto našo to zahtevno opustili, naj vložijo občine takoj svojo naknadno zahtevno pismo po katerem državnem poslancu v roke trgovskega ministrstva na Dunaj. Ko so se delale železnice smo to zahtevno v svoji nezavednosti prespali, tokrat bodimo čuječi, saj nam daje člen XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867 l. vsa pravico, svoj jezik čuvati in gojiti, katere pravice nam ne sme nikdo kratiti.

— Podeljena je župnija Stari trg pri Poljanah č. g. Francišku Zupančiču, kuratu na Ustju.

— Ognjegasnii poduk. Celovški ognjegasci gasci bodo v bodoče podučevali vojske garnizije, kako se je vesti in delati pri požarih. Postajno poveljništvo je že vprašalo poveljništvo prostovoljnih ognjegascev, ako bi bilo s takim poukom zadovoljno. V svrhu tega bode 28. t. m. sestanek obojnih poveljništev v poslopju požarne breme. Z izučbo vojakov upajo si pridobiti dobro izšolano pomoč pri požarih. V prid bode to tudi požarnim brambam na deželi, kadar bodo v tej stroki izvežbani vojniki v domače kraje prišli na trajen dopust.

— Kandijski otroci brez šole. Iz Novega mesta se nam poroča: Škandal kakoršnega še ni doživela Dolenjska, razburja te dni starše brez razlike političnega mišljenja, v Kandiji in bližnji okolici. Kako tudi ne? Tik pred začetkom šolskega leta je izdal naš »svobodni« šolski svet strogo odredbo, vsled katere se prepoveduje vsem otrokom bivajočim v Kandiji in okolici šolski pouk na ljudski šoli v Novem mestu. V šolo so se sprejeli le otroci stanujoči v mestu samem. Vsi drugi ki so do letos obiskovali to šolo, so se odvrnili, češ, naj hodijo v šolo, kamor spadajo. Ker v ljud-

Kot dedščino ti dam narode in v last zemeljske meje.

Bile so to besede drugega psalma. Kako pretresljivo je donelo petje v tej globini, sredi med grobovi, o Kristusu, katerega je zaničevala rimska postava; tega vtisa se tudi tribun ni mogel ubraniti. V malo stvkih je bila razodeta zgodovina cerkve, katera je kljub krva-vim preganjanjem zrla dan zmagoslavja, ko se bo razprostrl sijaj križa po vsej zemlji.

Hitro utihne petje.

Fosor je dospel po stranskih potih do kristjanov in jim naznanil o nasilnežu.

Kmalu za tem zagleda Ambrozij pri svitu baklje množico mož in žen, ki je šla mimo; pač zagradi takoj neki mož bakljo in jo vrže v stranski hodnik; toda lučice, katere so mnogi imeli, da bi mogli videti pot v temi, bi omogočile, da izračuna približno število vernikov. Petdeset oseb, ne da bi koga izpoznal, bi bilo nemogoče.

Skoro zadnji sta šli dve ženski, pogovarjaje se med seboj.

»Prosim te«, pravi prva z nežnim glasom, ko je pod ono odprtino nekoliko postala in stisnila roko svoje prijateljice, »prosim te, spomni se me v svojih molitvah, o sladka Lucina. Neko notranje čuvstvo mi pravi, da sem bila danes zadnjič tukaj.

Ni bil li to glas, ki je bil dobro znan Ambroziju? Priklonil se je, kolikor se je mogel in je prav natanko poslušal.

(Dalje prihodnjič.)

ski šolji v Šmihelu ni prostora in ker je ta odredba kakor rečeno prišla šele tik pred začetkom šolskega leta, je prišlo do tega da je, če ne več, gotovo nad 100 otrok še danes brez šole in da ubogi starši ne vedo, kaj početi s šoloobvezno mladino. To početje pač zasluži, da mu v prihodnji številki posvečamo posebno pozornost, ter ga natančneje opišemo. Za danes bodi le še omenjeno, tudi pred resnimi narodnjaki, da se snuje res odpor, ki se bo odločno postavil po robu neznosni samovladi Rozman & Barboričeve kompanije.

— **Poslanec Steinwender o podržavljenju južne železnice.** Na shodu gornjekoroške gospodarske zveze v Beljaku je govoril poslanec Steinwender o podržavljenju južne železnice sledeče: »Južna železnica gotovo ne bo ostala v privatnih rokah do leta 1963. Če bodo druge železnice podržavljene, bo zahtevalo prebivalstvo, da stori vlada isto z južno železnico.

— **Zgodnja zima.** Včeraj je padel po Dunaju sneg, ki se pa ni prijel. Snežnik in druge gore so polne snega, tako da je vtis okolice docela zimski. Po Snežniku leži ponekod metre visok sneg. Vlak železnice na zobna kolesa je običajl v snegu. Mraza je 5 stopinj. Iz raznih ogrskih krajev prihajajo vesti o snegu in zgodnji zimi. Iz Zagreba poročajo, da je na Slemenu zapadel sneg jako nizko. Tudi v Ljubljani čutimo namesto prorokovane ugodne jeseni že oster mraz.

— **Prvi sneg.** Dne 25. septembra zjutraj imeli so na Kumu prvi sneg. Pobelil je precej nizko. Temperatura je padla celo na Dobovcu (674 m) na 2° C. — Letina je srednja. Krompir je precej slabši, kot lansko leto. Sadja čisto malo? Točarji upajo, da vsaj nekaj podpore dobé, če bo kaj?

— **Snežen medez na Gorjancih.** V torek popoldne okrog 5. ure se je na vršacu Gorjancev opazoval čuden prizor. Nebo je bilo sicer jasno in sonce je lepo sijalo, kar se od juga sem pripodi nizek oblak prepojen z majhnimi plinom podobnim meglicami ter obvil ravno vrh Gorjanca. Naenkrat se je ta oblak povspel do ogromnega temnega oblaka, izpod katerega se je curkoma vsul sivkasto - beli sneženi medez osvitljen s prekrasnimi mavričastimi bojami. Ves ta prizor, ki je trajal okrog četrte ure je imel nekaj tako posebnega na sebi, da so ljudje, ki so to prikazen slučajno opazili, kar začuden obstali ter do konca opazovali. Ob peti uri je bilo zopet vse pri kraju, Gorjanec je bil čist in zrak prozoren, kakor malokdaj. Od medeza ni bilo oddaleč opaziti nobenih sledi. Temperatura je nagloma padla.

— **Slana po Dolenjski.** Včeraj jutro je začela večji del Dolenjske huda slana, ki je ponekod uničila ajdo.

— **Nagrada za Supila.** Fran Supilo — hrvaški »oberban« — postane baže urednik — uradnega glasila hrvaške vlade: »Narodnih Novin« z letno plačo 12.000 kron. Na Supilovo mesto v uredništvo »Novega Lista« na Reko pride gošp. Kušar iz Trsta.

— **Državna ljudska šola v Pulju.** Sredstva za novo zgradbo nemške državne ljudske (deške) šole so dobili od vlade nemški poslanci. Z delom prično še letos.

— **Umri je upokoleni ravnatelj »Stabilitamento tecnico Triestino« inženir g. Eduard Mollier.**

— **Album Kranjske.** Društvo za promet tujcev na Kranjskem namerava po tvrdki »Photorel & Co.« v Curihu izdati krasen album o najlepših krajih Kranjske v 10.000 izvodih. Album bi tvrdka razposlala po vsem svetu. Stroški bi znašali zato 4000 K.

— **Za železničarje.** Kakor vsako leto, tako se bodo tudi letos razdelili doneski ustanov med potrebne nekdanje železniške uslužbence, njih vdove in sirote, in sicer: Ustanova Matije pl. Schönereja za avstrijske železničarje; Moritz baron Königswarterjeve za avstrijske železniške invalide, in železniškega podpornega fonda. Tozadevne prošnje izročiti je najkasneje do 31. oktobra pri postajenačelnih južne železnice.

— **Hotel v Vintgarju** zgradi podjetni g. Jakob Žumer drugo leto. Sedanja njegova restavracija s paviljonom in vrtom ne zadostuje več, toliko prihaja izletnikov v divne tesni. Postrežba v restavraciji je izvrstna in cene kaj primerne. Iz blejskega kolodvora se napravi pot v Vintgar, istotako se uredi pot z Dobrave v Vintgar.

— **Poroka.** Včeraj se je poročil gospod Lucijan Kovarčič, c. kr. poštar pri Sv. Luciji, z gospodično Emo Boz z in i j e v o z i G o r i c e. — Poročil se je sistent južne železnice na postaji Vreme g. Albin H i n t e r l e c h n e r z gospodično Marijo S e e l i g, hčerko ritmojstrovo.

— **Umri je v Krškem izdelovalec sodovice g. Fran Dolinšek.**

— **Na Vrhu pri sv. treh Kraljih** bude dné 30. septembra posvečena prenovljena župna cerkev. Ob enem bo tudi 35 otrok prejelo zakrament sv. birne. Prem. gospod knezoškof bodo ta dan tudi blagoslovili novo zastavo Marijine družbe.

— **Cena živine** na celem Tirolskem jako pada in bo, kakor zatrjujejo še padala. Na Tirolskem nedostaje sena, zato kmetje hito s prodajo živine.

— **Detomor.** Iz Trsta poročajo: Neka nepoznana ženska je vrgla v morje novorojenčka.

— **Nesreča na postaji Jesenice.** O tem se nam še poroča: Ko je v ponedeljek ob 1. uri 43 minut popoldne dospel vlak št. 16 iz Trsta na Jesenice, mudil se je železniški delavec Jožef Prosen tik tistega tira, po katerem je vozil došli vlak. Ker ga Prosen ni zapazil, Prosen v svoji zmedenosti ni vedel, kam da bi poskočil in že ga je zagrabil stroj, ga vlekel kakih 20 metrov seboj, mu odtrgal obe noge in ga tudi na glavi težko poškodoval. Pone-

srečeni je bil takoj mrtev. Krivda te nesreče ne zadene nikogar.

— **Vlom v cerkev.** Iz Šmarja pod Ljubljano se nam piše: Včeraj ponoči je neznan zlikovec vlomil v našo župno cerkev. Ubil je okno poleg velikega oltarja, spustil se na obhajilno mizo in udrl vrata pri zakristiji, kjer je ukradel en kelih in pokrivalce od ciborija. Druga dva keliha in patene je pustil. Tabernaklja v cerkvi se ni lotil. V zakristiji je pri kamnitem umivalniku našel Milly-svečo z navadnimi žveplenkami in ravno tam pozabil tudi mal mesingast obroček, o katerem ni moč vedeti, čemu ga je rabil in od kakšnega orodja je. Ker je okno precej visoko, najbrže ni mogel sam splezati tako visoko in se zato domneva, da je imel kakšnega pomagaja.

— **Poizkušen samoumor 13-letnega dečka.** V Zagrebu se je nevarno obstrlel 13letni pekovski vajenec Šandor Panič.

— **Podraženi črevlji.** Iz Brna poročajo: Tovarnarji črevljev so sklenili povišati cene svojim izdelkom za 10 odstotkov.

— **Novo domače podjetje.** G. Lavrenčič je v Postojni zgradil veliko moderno opekarno na par. Izdelovala se bo v njej vsakovrstna opeka: opeka za streho, zarezani strešniki itd. Letos se je pričelo z izdelovanjem. Domače podjetje pripravljamo!

— **Izkopani znak »Slov. planinskega društva«.** Leta 1894. je umrl eden prvih članov »Slov. planinskega društva«, navdušen slovenski hribolazec, gospod Leopold Ahačič, tovarnar v Trziču. Na smrtni postelji je izrekel željo, naj mu v rakev denejo planinski klub z društvenim znakom. Željo so pokojniku izpolnili. Ko so 27. decembra 1905. l., torej čez blizu 12 let njegovo gomilo prekopali, je naročil brat njegov, gospod Niko Ahačič, tovarnar v Trziču, naj varno preišče grob, ker misli, da bo znak »Slov. planinskega društva«, ako ga najdejo, šoroben. In res so našli znak prav dobro ohranjen, le jeklena igla, ki je bila od rje razjedena, se je zlomila. Gospod Niko Ahačič je dal znaku napraviti novo iglo in ga sedaj ponosno nosi kot drag spomin na dragega brata na svojem planinskem klubku.

— **Vesti iz Amerike.** V Evelethu (Minn.) je ponesrečil v rovu Janez Mihelič. — V Pueblo (Colo.) je umrl Janez M a c e r o j vsled raka v želodcu. Doma je bil iz Žužemberka na Dolenjskem. — Istotam je ponesrečil v topilnici Anton M e g l e n.

— **Z nove železnice.** Nemški uradnik kmetu, ki pride k železniški blagajni: »Wo-hin?« — Kmetič začuden: »Gospod, kie pa oni vedo, da se v Bohinj peljem.«

— **Krščanski socialci za poštne uradnike.** Krščansko-socialni poslanci dr. Lueger, dr. Gessmann in Steiner so včeraj dobili od trg. ministra dr. Foita zagotovilo, da namerava svoje obljube z dne 19. maja t. l. glede razmer pri avanziranju drž. poštних uradnikov v polni meri izvršiti še tekom letošnjega leta.

Štajerske novice.

š **Avanzma.** Ormoški odvetnik dr. Delpin, znani preganjalec slovenskih sodnikov, je avanziral do načelnika »nemškega sveta« na Spod. Štajerskem. S tem je zadoščeno njegovi častihlepnosti.

š **O novi stranki.** Spindler pošilja svojo brošuro, ki je njegovo pravo ubožno izpričevalo, na debelo po Spod. Štajerskem. Zaupniki jih dobe po 20 skupaj. Za kaj jih bodo toliko uporabili, se danes še ne ve. — Način njihovega boja je v »fajhtnosti« eden generalov izdal: »Kmečko ljudstvo hočejo najprej zase dobiti in sicer na ta način, da jim rišejo duhovna in odvetnika kot največja kmečka sovražnika.« Delali bodo tedaj po znanem vzorcu **Somišljeniki, pravočasno pozor! Vsi možje na krov!**

š **Prijaznost »neodvisnih«.** Zadnjič smo poročali, da nam je »novi mož« na Štajerskem mladi Spindler, poslal v svoji ljubeznjivosti brošurico, v kateri razpravlja svoj in svoje stranke zmedeni program. Pisal nam je Spindler, da nam pošilja knjizico zato, da nam prihrani delo iskanja pri njegovih somišljenikih. Precej od začetka smo dvomili nad pristnostjo te prijaznosti, in res, danes smo se pripričali, da je bil Spindlerjev namen nas vspavati v brezdelje, da bi razne poizvedbe opustili. To posnamemo iz tega, ker nam ni poslal tudi sledečega dopisa, ki je bil knjižicam priložen:

Vaše blagorodje!

Ker se je velik del zaupnikov izrekel za zborovanje dne 30. septembra 1906, sklicujem s pričujočimi vabili **ustanovni zbor**. Pripisane brošurice »Štajerski Slovenci, kaj hočemo?« blagovolite razdeliti, naj ljudstvo spozna naše cilje, naše težnje, naš program. Prepričani smo, da nas ne more obsojati, ampak z veseljem pozdraviti naše delo. — Opozorjamo Vaše blagorodje z ozirom na kolportajni zakon še na to, da ne delite knjižic in vabil na cesti, da Vas ne vidi kak poljt. nasprotnik in Vas ne naznani. Dalje prosimo, da sestavite do ustanovnega zborovanja seznamek iz Vašega kraja, katerim bomo pošiljali naš list. Napišite imen čim več, ne samo **naših somišljenikov**, ampak tudi drugih, ker hočemo razširati naše ideje v vse kroge našega naroda. S tem smo kot osnovalni odbor svoje delo končali. Pošiljam Vam iskrene pozdrave z željo, da se vidimo z Vami in somišljeniki iz Vašega kraja na **ustanovnem zboru dne 30. septembra 1906.**

Spindler je vedel, da dobimo brošuro na vsak način v roke, vsaj jo razpošilja na debelo kakor »Štajercijanci« svoje nesnažno glasilo. Zato se je hotel napraviti velikodušnega in dovtipnega. Pa mu je izpodletelo, kakor mu bo še marsikaterikrat. Verjame naj nam, da bomo izvedeli iz stranke marsikaj, kar mu ne bo ljubo!

š **Čudno postopanje štajerskega deželnega šolskega sveta.** Dne 28. t. m. se prično kurzi na ljubljanskem učiteljsku za one učitelje in učiteljice, ki hočejo napraviti tudi izpit za meščanske šole. Oglasilo se jih je precejšnje število za ta deset mesecev trajajoči kurz tudi iz Štajerskega, ki so bili menda vsi sprejeti. Toda kaj je storil za izobrazbo tako »vneti« deželni šolski svet. Razven enemu (če je sploh res!) ni dovolil nikomur enoletnega dopusta. Vsak bi bil itak sam moral skrbeti za suplenta in ga plačevati iz svojih revnih dohodkov, a kljub temu je uničila hladna jesenska slana graških gospodov vsako možnost za daljno izobrazbo učiteljstva, vsaj slovenskega. Kaj naj si mislimo? Mogoče je dvoje. Kurzi bodo v Ljubljani, torej slovenski, štajerski učitelji morajo biti pa »izobraženi« v »kulturnem nemškem« jeziku, ali pa hočejo še dalje zavleči ustanovitev slovenske meščanske šole na Štajerskem, češ, saj ni slovenskih učiteljev. Gotovo ne bi škodovalo, če bi slovenski poslanci malo pogledali, kaj kuhajo v Gradcu.

š **Političen shod v Dornovi pri Ptuj.** — Preteklo nedeljo se je vršil v Dornovi pri Ptuj političen shod, na katerem je govoril poslanec dr. K o r o š e c. Zborovanje je otvoril in vodil č. g. Žirovnik. Poslanec dr. Korošec je v eno in pol ure dolgem govoru poročal o svojem delovanju v drž. zboru in o kmečkem programu. Cel govor so navzoči kmetje poslušali z velikim navdušenjem, ki je kazalo, kako iz srca jim je govoril. Nato so prosili navzoči, ki se pečajo s pridelovanjem čebule, naj se pri prihodnjem sklepanju trg. pogodbe z Italijo štiti pred konkurenco italijanske čebule. Isto tako jim dela konkurenco ogrska čebula. Na predlog č. g. Agreža se je sprejela z velikim navdušenjem sledeča resolucija: Dne 23. septembra pri g. Hrgu v Dornovi zbrani volilci se zahvaljujejo g. poslancu dr. Korošču za njegovo delovanje v drž. zboru in mu izrekajo popolno zaupanje s prošnjo, naj tudi zanjeprej tako krepko zagovarja kmečke koristi. — Štajercijanci si pri tem zborovanju niso upali na dan. — Domači fantje in dekleta so zapeli par lepih pesmic.

š **Celjska nemška gimnazija.** Celjski Nemci iščejo že leta in leta pripravnega prostora za sezidanje nemške gimnazije. Izbranih so imeli že veliko slabih in dobrih stavbišč, a so se vedno premislili. Sedaj imajo zopet nov načrt, ki dokazuje, da bodo gospodje, ki so ga zasnovali, kmalu zreli za znaniFeldhof. Gimnazija naj namerč pride na takozvani »Otok«, kjer stoji razne vile in protestantska cerkev. Kadar bo Savinja ob povodnji izstopila, — in to se ne dočaja redko, — se bodo dijaki v čolnih prepeljavali v gimnazijo, ali pa bodo morali plavati.

š **Vič. gosp. Anton Jehart,** dosedaj kaplan pri Sv. Juriju ob južni železnici, je sprejet v zavod za višjo izobrazbo duhovnikov avstro-ogrške monarhije, Avguštinej na Dunaju.

Koroške novice.

k **Občni zbor društva »Drava«** je izvolil za svojega predsednika č. g. župnika T r u n k a. »Drava« je s svojim občnim zborom pokazala, da hoče biti krepka severna straža proti »Südmarki«. V Trstu ima še podružnico, ki šteje 40 članov. Naj ji slede podružnice tudi drugod.

k **Pri razstavi vajeniških del — tretjina Slovencev odklovanih.** Pri razstavi vajeniških del v koroški obrtni dvorani, katera je bila nedavno zaključena, je bilo priznano 23 vajencem in vajenkam prvo darilo in 49 drugo darilo. Med odklovanimi vajenci je čez eno tretjino Slovencev.

k **Samoumor radi dveh kron.** Na železniški tir se je vlegel 25. t. m. zvečer v bližini Zrelca trgovski pomočnik I. Spitz, doma iz Movskega, ter je bil povožen od vlaka. Imenovani, kateri je bil pri trgovcu Fleischmannu v Celovcu v službi, je bil takoj mrtev. Poleg samomorilca je ležalo odprto pismo, naslovljeno na prejšnjega gospodarja. Pismo se glasi: »Z današnjim se Vam zahvalim za vse meni storjeno, jaz nisem na tem nič kriv.« Po trgovčevi izpovedbi je Spitz 25. t. m. prejel od strank 12 K 40 v., njemu je pa oddal samo 10 K 40 v. torej je za-se obdržal 2 K. Ko je gospodar o tem izvedel, je sporočil pomočniku, da je najboljša, ako takoj izgine. Imenovani se je na to odslovil in zvečer je bil že mrtev. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Zrelec.

Ljubljanske novice.

lj **Sedemdesetletnik** obhaja danes g. Peter pl. Radics, pisatelj v Ljubljani. Kot zgodovinar deluje že pol stoletja. Njegovi spisi v nemškem in slovenskem jeziku so bili objavljeni v posebnih knjigah in v raznih listih. Mnogo zaslug si je pridobil tudi kot odbornik društva »Ljudske kuhinje.« Še mnoga leta!

Marija Zeller v Ljubljani. Ker se je v Celju občinstvo demonstrativno obnašalo ter pri eskortiranju Marije Zeller svojo nevoljo očitno izražalo, je odredilo oskrbništvu tukajšnje jetnišnice vsled telegrafičnega navodila celjskega okrožnega sodišča, da izstopi Zeller na postaji Zalog, in se z odgonskim vozom pripelje v Ljubljano, da se na ta način izogne radovednosti občinstva. Marija Zeller je majhne postave, precej dobro rejena, le na njeni bleđi barvi je bilo opazati bivanje večmesečne ječe. Govorila ni skoro nič. Zjutraj je njo in njene 4 tovaršice odgonski voz zopet čakal na dvorišču jetnišnice, ter se ob določenem času skozi nasprotno duri, da bi občinstvo ne zapazilo, odpeljal na južni kolodvor. Tam je vseh 5 jetnic takoj v spremstvu dveh orožnikov vstopilo v železniški voz in kmalu je oddrdral vlak ter jih odpeljal v begunjsko kaznilnico, kjer bo Marija Zeller po odbitku že prestanih 3 mesecev še bivala 15 mesecev.

lj **Imenovan je zdravnik** na kirurški kliniki na Dunaju g. dr. Franc D e r g a n c za drugega asistenta na kirurškem oddelku tukajšnje dež. bolnice.

lj **Umri je Mat. Božič,** posestnik, Radcekega cesta 11. — Umri je Valentin Jančigaj.

lj **Dobrodelni koncert gosp. Kamposha** v veliki dvorani hotela »Union« je z ozirom na njega dobrodelni namen vreden številnega poseta. Sosebno opozarjamo gg. gostilničarje na mnogobrojen obisk, ker je četrtna čistega dohodka namenjena i njihovih bolniški blagajni.

lj **Preprečena pot.** 50letni posestnik Michael Mirkovič iz Selna pri Litiji je prišel danes v Ljubljano z namenom, da bi se odpeljal v Ameriko, kjer je že enkrat bil. Ker pa doma ni bilo vse v »redu« je orožništvo brzojavno obvestilo ljubljansko policijo, naj Mirkoviča prime in pošlje okrajnemu sodišču v Litiji. Ko se je pripeljal, je bil na južnem kolodvoru aretovan. Mirkovič je imel pri sebi 800 K denarja.

lj **Pogreša se** od 23. t. m. 28letna rudarjeva vdova Frančiška Savškova, roj. Jermanova v Trbovljah in pristojna v St. Jurij pod Kumom.

lj **S posebnim vlakom** se je peljalo sinoči skozi Ljubljano 400 palestinskih romarjev. V Schreyevi restavraciji so večerjali, potem se pa odpeljali proti Dunaju.

lj **V kavarni »Austria«** bo danes koncert seksteta na lok. Začetek ob pol 10. uri zvečer.

Razne stvari.

Dr. Engel obolel. Bivši predsednik mla-dočeškega kluba dr. Engel je v Karlovih varih nevarno obolel.

Ameriška topničarka se je potopila s 150 možmi. »Frankf. Zeitung« poroča iz New Jorka, da se je glasom neke brzojavke iz Manile, neka ameriška topničarka potopila s posadko 150 mož vred. Uradno ta vest še ni potrjena.

Samoumor dan po poroki. Iz Rima poročajo: Poročnik karabinierjev Rettl iz Varese se je dan po poroki vrgel pod brzovlak, ki ga povozil. Njegova mlada žena je zblaznela, ko je čula strašno poročilo o smrti svojega moža.

sl **Srečen godec!** Godci so sicer vedno veseli, a rado jim primanikuje cvenka. Izjema v godčevskem stanu je slavni češki godec Jan Kubelik. Najprej si je prigodel veliko premoženje, potem se je bogato oženil, zdaj je kupil v Arizoni v Ameriki precejšen kos sveta in — kmalu se je pokazalo, da je v zemlji veliko zlata. Že ponujajo Kubeliku mnogo milijonov dolarjev za tisti svet. No, pa naj še kdo reče, da godcu vedno sreča laže! Pevcu že, godcu pa ne!

Telefonska in brzojavna poročila.

SLOVENCi IN DEŽELNA AVTONOMIJA.

Dunaj, 27. septembra. »Information« prinaša iz peresa poslanca »Slovenske zveze« izjavo, da Jugoslovanci s posebnim ozirom na obmejne Slovence ne morejo podpirati teženj severnih Slovanov po deželni avtonomiji in torej ne morejo slediti poti, ki sta jo pokazala poslanca Safiert in Starzynski.

PREDLOG ZA PLURALITETNO VOLILNO PRAVICO.

Dunaj, 27. septembra. Poljski listi javljajo, da bo Tollingerjev predlog pri § 5. volilne reforme obsegal pluralitetno volilno pravico na način, da noben volilcev ne bo imel več kot dva glasu. Dva glasu bi imel vsak, ki je oženjen in ima najmanj enega otroka in je dovršil 35. leto svoje starosti; dalje vsak, ki je dovršil srednjo šolo brez razlike družinskih razmer in starosti. Poljski listi menijo, da bodo temu predlogu pritrtili nemški katoliški centum, obe skupini veleposestev, Vsenemci in liberalni Slovenci.

ODSEK ZA VOLILNO REFORMO.

Dunaj, 27. septembra. Odsek za volilno reformo je pri § 36. sprejel glede Galishe predlog Starzynskega, da se zastopniku minoritete izvoli tudi namestnik za slučaj, da pravica minoritetnega zastopnika preneha. — Odsek je rešil predlogo do § 40. z nekaterimi nebitvenimi izpremembami. Popoldne odsek nadaljuje svoje delo.

POITALIJANČEVANJE NA PRIMORSKEM.

Trst, 27. septembra. Mestni svet je sklenil, da sezida laško šolo v slovenskem okraju na Gvardijeli. Dr. Slavik je v polemiki pozval laško večino, naj da 2000 slovenskim otrokom v mestu slovensko šolo.

AVDIENCA PRI CESARJU.

Budimpešta, 27. septembra. Ogrski korespondenčni biro poroča z Dunaja: Minister honvedov Jekelfalussy je bil včeraj popoldne v Schönbrunn sprejet od cesarja v posebni avdlienciji.

RAZMERE NA RUSKEM.

Peterburg, 27. septembra. V okraju Kutais in Tambor so izbruhnili nemiri. Kmečko prebivalstvo se brani plačevati davke.

Peterburg, 27. septembra. Justični minister je vsled številnih begov kaznjencev odredil, da so kaznjenci uklenjeni.

Moskva, 27. septembra. Neki tovorni vlak so napadli roparji in oropali mnogo revolverjev.

Kazan, 27. septembra. Tu so zaprli gimnazijo in realko.

Peterburg, 27. septembra. Revolucionarji so zadnji čas oropali do 400.000 rubljev.

BEBEL PROTI SPLOŠNEMU STRAJKU.

Mannheim, 27. septembra. Na shodu socialne demokracije se je izjavil Bebel proti splošnemu štrajku, ki bi na Nemškem bil brez vsakega uspeha.

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefon št. 187.

990 50-22

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 756,0 mm

Dat.	Čas opa- sevanja	Služi- baze- metra v m	Čas po- rešitve	Vetrotv.	Velikost oblačn.
26	9. sveč.	45 6	6 4	sr. svzh.	jasno
27	7. s. jut.	714 1	1 5	sr. svzh.	del. obl.
	2. pop.	478	6 0	sl. jug.	dež.

Srednja večerjanja temp. 7,0°, jutranja 13,4°

Lidanje rakev

(grobnic)

na novem centralnem pokopališču

izvrši najcenejše stavitelj novega pokopališča po oblastveno odobrenih določilih 1671 12 za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve v tehnični pisarni gosp. Ferd. Trumler-ja, mestni stavitelj Pred Škofijo št. 3 v Ljubljani.

Sladki mošt

in nova istrska vina

rebula, muškata, belo vino, rdeče vino in teran se dobi najzanesljiveje pri Antonu Ferlanu di Giorgio, vinogradniku v Rovinju v Istri.

Deček, ki je dovršil vsaj dva razreda srednje šole, poštenih staršev ter lepega vedenja se sprejme takoj v tiskarno kot vajenec.

Natančneje pove „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani.

2162 2-2

2178 2-1

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici je po prošnji dedičev po Martinu Preželj iz Polja št. 3 naprodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina, za katero se je ustanovila pristavljena izklicna cena in sicer kmetija v Poljih pod hišno št. 3, vlož. št. 102, katastr. obč. Savica

s poslopji v izklicni vrednosti	926 K
s travniki, njivami, gozdovi, pašniki in srenjskimi pravicami v izklicni vrednosti	4665 „
in pritliklinami (1 voz, sani, poljsko orodje)	39 „

Dražba se bo vršila dne

4. oktobra 1906 pričenši ob 9 uri dopoldne

na lici mesta v Poljih št. 3 na drobno v parcelah ali v skupinah. Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. Dražbeno izklopilo je položiti s 10% izklicne cene takoj ostanek s 5% obrestmi v 2 mesecih v sodne roke. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodnji.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici, odd. I. dne 19. septembra 1906.

Dobi se

havelok zastoj

ako se kupi za gl 18 sledečih 6 predmetov:

za gospode 1 površnik ali zimsko suknjo, gorke podloženo 1 sukneno obleko, eleg. izgot., 1 posebne suknene hlače, karirane ali progaste, 1 modern telovnik, najn. kroja, 1 klobuk, 1 čepico

2116 7

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIĆ

Ljubljana, Mestni trg 5.

Sekstet na lok

igra danes od 1/2 10. ure zvečer v kavarni „Austria“.

2164 1-1

Meščanska pivovarna v Ljubljani Sv. Petra cesta 47 (prej Hafner).

Danes, v četrtek dne 27. sept., zvečer ob 8. uri

velik

koncert

Ijublj. društvene godbe

Vstopnina za nečlane 40 vin.

K blagohotnemu obisku vabi

Rasberger restavrater.

2169 1-1

145/6/14

Proti draginji!

Neznosna postala sedaj je draginja, Očuti jo vsaka pač gospodinja, Posebno če skopega ima moža, Ki denarja v roko le malo jej dá. Ni čuda potem, da napravi ji skrb, Hče li iti ali' ne več na trg. Če se pa končno pouda tudi tje, Na mah se ji sprazni možajček, gorje! Je na potem se odpravi na dom S košaro skor prazno, gotov bo polom: Za potrošen denar še kosila ne bô, kamo li večerja o' to je hudô! Ko pride domov, ji mož pridgo nar'di: „Testenine mi raje kupuj in masti, Za malo denarja d'biš to lahko, Mošnjček tak naglo pa prazen ne bô. Pa dobro zapni mi si tudi še tó, Da nobene reči ne jem z večjo slastjó Kot ljubljanske makarone, če so Zabeljene dobro s fino mastjó!“

Tovarna testenin Ed. Zelenka, Ljubljana.

2161 3-2

Zahvala.

Ker sem o priliki svoje zlate maše prejel od vseh strani toliko telegramov in čestitk, da mi ni mogoče vsakemu posebej se zahvaliti, se tem potom najpriščneje zahvaljujem vsem svojim predragim znancem in prijateljem, ki so se me pri tej priliki blagohotno spominjali.

Franjo Dougan.

2175 1

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Izjava.

Podpisana s tem izjavljam, da moja sedaj omožena mati Marija Kožar v Novem Vodmatu št. 69 ni imela prav nobenega povoda za „Svarilo“ v št. 219 „Slovenca“, ker še nikdar ni in ne bo plačevala zame kakih dolgov.

2172 1-1

Ivanka Stebe.

C. in kr. intendancija 3. voja k št. 6898 I.-1906.

2152 1-1

Aviso

zaradi zakupne oddaje kruha in ovsa za v postajah

Ljubno, St. Marein, Bruck o. M., Judenburg	c. kr. okrajnem glavarstvu v	Brucku na Muri	5
Slov. Bistrica, Celje, Strass, Ptuj	vojašk. m. preskrbovališču v	Mariboru	10
Št. Vid na Glini, Volšperk, Kotje, Smohor	vojaškem preskrbovališču v	Celovcu	3
Trbiž, Malborget s konkurenco	občinsk. uradu v	Trbižu	8
Gradišče, Ronchi, Kanal, Tolmin	vojaškem preskrbovališču v	Gorici	1

nastanjenim vojaštvom za zagotovitev dobo od dne 1. januarja 1907 do 31. decembra 1907. Ponudbene obravnave se bodo vršile pri

Za to obravnavo veljavne pogoje obsegajo razglasi in zvezki pogojev, ki se dobivajo zastoj in ki so na ogled pri imenovanih vojaških preskrbovališčih, pri okr. glavarstvu v Brucku ob Muri in pri obč. uradu v Trbižu. V Gradcu, avgusta 1906.

C. in kr. intendantca 3. voja.

2291 283

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promete izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčujo sapale kupone

Vinkuluje in devinkuluje vsake žensitinske kavalije.

Rezervni zaklad K 200.000.—

Daje predjume na vrednostne papirje.

Zavaruje sročke proti kurzal izgubi.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Podružnice:

Praga z menjalnici: Oraben 25, Mala stran, Mostj ulica 17, Žižkov, Husova ulica 37, Brno, Veliki trg 10, Baden, Olavni trg 4, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Schillerjeva cesta 3, Mödling, Fran Josipa trg 9, Novi Jičín, Crna cesta 8, Pízen in Svltava.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogal Rennweg), IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XXI. Hauptstrasse 22.

menjalnična delniška družba 67 150 101

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako kapital K 6.000.000 Reser zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.